

Öğretim Stilleri

Öğrenme ve öğretme sürecinde; yaklaşım, model, strateji, stil, yöntem, teknik ve taktik terimleri kullanılmaktadır.

Yaklaşım

Neyi, niçin, nasıl öğretilim?

Öğrenme kuramları, uzun erimli öğrenme hedefleri, etkinlik örnekleri, öğretim stratejileri, bunlarla ilişkili olarak öğrenci öğrenmesinin değerlendirilmesini içerir.

Konu alanının **seçimi, tasarımı**, öğretim modellerinin belirlenmesi gibi dersin **hedeflerine ulaşmayı** sağlayan oldukça genel bir yaklaşımdır.

Stil

Öğretim ilkeleri ve öğretene arasında kurulan bağ ile **yeni bir tarz** oluşturma işi.

Belirlenen hedeflere ulaşmak amacıyla kullanılacak tekniklerin işlenecek konunun araç-gereç ve kaynakların bütünlük oluşturacak biçimde tasarlanarak işe konulması.

Teknik

Öğretim tasarımı **sunumunun kişiye** özel yolu.

Taktik

Bir konunun, becerinin, **strateji ve yöntemle bağlantısını** koruyarak işlenmesidir.

Öğrenme-öğretme süreci için önerilebilecek tek bir yol yoktur, önerilenler, bilimsel araştırmalar ve binlerce yıllık insanlık tarihinden bizlere kalan **deneyimlerin sonuçlarıdır...**

Bilgi, beceri ya da tutumun **öğretmen tarafından öğrencilere aktarılması** ve öğrencilerin modele uygun olarak öğrenme sürecine girmeleridir.

Öğrenciler etkin değillerdir, özellikle zihinsel süreçleri çok fazla kullanmazlar.

Kararların alınmasında, etkinlik sürecinde ve değerlendirme boyutunda öğrencilerin katılımı yüksek düzeydedir.

İçeriğin özelliğine göre konuyu öğrenci de seçebilir. Araştırma süreci tamamen öğrenci tarafından yürütülür.

Model, belirli öğretim hedeflerine ulaşılması için yönlendirici yollar tasarlayarak öğretimi planlama, yürütme ve değerlendirmedeki öğretmen sorumluluklarını tanımlar.

- **Öğretmenin öğretim konusundaki tarzı**
- **Programın özelliği**
- **Öğrencilerin özellikleri ile ilgi, istek ve gereksinimleri**
- **Kazanımlar**
- **Öğrenme ve alt öğrenme alanları**
- **Etkinlikler**
- **Araç-gereç ve alanlar**

Öğretim Stilleri

1. Komut yöntemi
2. Alıştırma yöntemi
3. İş birliğine dayalı (eşli) yöntem
4. Kendini denetleme (değerlendirme) yöntemi
5. Katılım yöntemi
6. Yönlendirilmiş buluş yöntemi
7. Problem çözme yöntemi
8. Öğrencinin tasarımı (bireysel programlama) yöntemi
9. Öğrencinin başlatması yöntemi
10. Kendi kendine öğretme yöntemi

Komutla öğretimde öğretmen

bilgi ve becerileri hazır olarak öğrencilere aktarır:

- Beceri hakkında açıklamalar yapar
- İlgili komutları öğrencilere ileterek hareketi gösterir

Komut yönteminin kullanıldığı öğretimin temelini **model alma ve taklit** oluşturmaktadır.

- Bütün **kararları** öğretmen verir.
- Sürekli **tekrardan** dolayı fiziksel, birlikte çalışma yapılan etkinliklerde ise birliktelikten dolayı da **toplumsal gelişim** üst düzeydedir.
- Sözel uyarıcılar ya da düdükle öğrenciler istenilen düzende toplanırlar.
- Öğretmen tarafından yöneltilen soruların yanıtları verilir.
- Gösterilen hareketler yapılır.
- Bu arada öğretmen gereksinim duyduğu anlarda hareketi durdurur ya da tekrar yaptırır.
- Ders süresinin sonunda ise öğrenciler belli bir düzende toplanarak selamlama yapılır ve ders bitirilir.
- Bütün öğrenciler öğretmeni dikkatli bir şekilde dinlemeli
- Öğretmen, öğrenci düzeyine uygun, açık ve anlaşılır açıklamalar yapmalı
- Açıklamaların, bütün öğrenciler tarafından anlaşılıp anlaşılmadığının kontrolü öğretmen tarafından yapılmalı
- Gerektiğinde gör-ışit araçlarından yararlanılmalı
- Açıklama ve gösteriler yapılırken sıkıcılıktan sakınılmalı
- Öğrencileri istekli kılmak için ders çeşitli yollarla renklendirilmeli

1. Komut Yöntemi

Öğretim Stilleri

Tercih etmeme nedenleri;

- Okullarda farklı düzey gruplarının bulunması
- Öğretimi bireyselleştirmemesi
başarısızlığa yol açabilir...

1. Komut Yöntemi

Tercih etme nedenleri;

- Uyarıcıya anında tepki
- Aynılık, uyum, eş zamanlı performans
- Önceden belirlenmiş bir modele bağlı kalma
- Bir modelin taklit edilmesi
- Tepkinin açıklığı ve doğruluğu
- Törenler, adetler gibi etkinlikler yoluyla kültürel geleneklerin sürdürülmesi
- Estetik standartların korunması
- Grubun ortak ruhu düşüncesinin yükseltilmesi
- Zaman kullanımında verimlilik
- Güvenlik

2. Alıştırma Yöntemi

Temel amaç;

Öğrencilere olabildiğince **çok alıştırma** yapma imkanı sağlamaktır!!

2. Alıştırma Yöntemi

Nasıl uygulanır?

Konu öğrencilere **bir kez** aktarıldıktan sonra öğrenciler, istedikleri **sürede** harekete başlayarak, istedikleri **aralık ve sayıda** hareket yaparak, istedikleri **sürede** hareketi bitirirler.

2. Alıştırma Yöntemi

Faydaları?

- Öğrencilerde sorumluluk kazanma
- Güdülenme
- Bireyselleştirilmiş öğrenme
- Bağımsız karar verme
- Performansını kontrol etme

2. Alıştırma Yöntemi

Öğretim Stilleri

Farklı yanı nedir?

Çalışma yaprağı kullanılmasıdır.

Çalışma yaprağı, öğrencinin dikkatini konuya ya da harekete çekebilmek için çizimlerin, şekillerin, çizelgelerin resim ya da fotoğrafların, bunlara ait açıklamaların, tekrar sayıları ya da zaman, dönüt şekli ve türü ile yönergenin bulunduğu yol gösterici **bir gereçtir**.

2. Alıştırma Yöntemi

3. İş birliğine Dayalı (Eşli) Yöntemi

Yöntemin özelliği;

- En önemli yaşam becerilerinden biridir.
- Öğrenciler eşleştirilerek ya da eşleşerek çalışma yaparlar.
- Çalışmalarda her eş, bir görevi yerine getirir.
- Eşlerden birisi istenen hareketi yapar ve hareketle ilgili kararları verir.
- Diğeri ise yapılan hareketi izleyerek öğretmenin verdiği ölçütlere dayalı olarak eşinin performansı hakkında dönüt verir.
- Uygulama esnasında eşlerin görevleri sürekli değişir.
- Öğrenci uygulama sırasında kararlara katılır.
- Değerlendirmede sadece düzeltme ve pekiştireç sunma anlamında kararlara katılma durumu vardır.

3. İş birliğine Dayalı (Eşli) Yöntemi

Yöntemin faydaları;

- Toplumsal gelişime üst düzeyde katkıda bulunur.
- Fiziksel gelişim üst düzeydedir.
- Dönüt çalışma yaprağı kullanımı ile bilişsel, sabır ve toleranstan dolayı duyuşsal gelişime katkıda bulunur.
- Uygulama şeklinden dolayı ahlaki ve etik gelişime katkısı yüksektir.

3. İş birliğine Dayalı (Eşli) Yöntemi

Eş seçimi nasıl olmalı?

- Boy, kilo, beceri düzeylerinden yararlanılabilir.
- İki kiden fazla kişi de gruba katılabilir.
- Örneğin grup üç kişi olursa bir kişi hareketi yapar, bir kişi gözler, bir kişi de sonuçları kaydeder.
- Grup 4 kişiden oluşuyorsa gözlemci sayısı iki kişi olmalıdır.

3. İş birliğine Dayalı (Eşli) Yöntemi

Yöntemi nerede kullanmalı?

Öğretim Stilleri

- Büyük sınıflarda
- Araç gerecin kısıtlı olduğu ortamlarda

3. İş birliğine Dayalı (Eşli) Yöntemi

4. Kendini Denetleme (Değerlendirme) Yöntemi

Yöntemin özelliği;

Öğrenciler, öğretmenin belirlediği **ölçütlere göre**, yaptıkları hareketleri değerlendirerek **kendi performans** düzeyleri ile ilgili karara varırlar.

4. Kendini Denetleme (Değerlendirme) Yöntemi

Yöntemin yararları;

- Öğrenci kendi performansı ile belirlenen performans arasındaki farkı görür
- Yer seçimi öğrenciye bağlı olduğundan katılım yüksek düzeyde gerçekleşir.
- Güdülenme düzeyi yüksektir.
- Öğretmen her bir öğrenciyi gözlemek için yeterli zamana sahiptir.

4. Kendini Denetleme (Değerlendirme) Yöntemi

Yöntemin sakıncaları;

- Fazla araç-gereç gereklidir.
- Kalabalık sınıflarda uygulaması zordur.
- Her düzeydeki hareketler için uygun olmayabilir.
- Öğrencinin bu yöntemi kullanabilmesi için belirli bir yeterlik düzeyine ulaşması gerekir.

4. Kendini Denetleme (Değerlendirme) Yöntemi

Hangi spor becerilerinin öğretiminde kullanabiliriz?

- Okçuluk
- Dart
- Hedef oyunları
- İp atlama
- Sek sek
- Basket atma
- İpe tırmanma
- Sörf

gibi.....

4. Kendini Denetleme (Değerlendirme) Yöntemi

Öğretim Stilleri

Yöntemde;

Çalışma yaprakları kullanılabilir.

İş birliğine dayalı öğretim için düzenlenen çalışma yaprakları kendini denetleme için de kullanılabilir. Değişen tek şey; **öğretimin şeklidir**. Öğrencinin kendi performansını, **belirlenen ölçütlerle karşılaştırarak** bulması gerekir.

4. Kendini Denetleme (Değerlendirme) Yöntemi

5. Katılım Yöntemi

Yöntemin genel özelliği;

- Öğrencinin derse etkin katılımı sağlamak,
- Bireysel farklılıkları dikkate almak
- Öğrencinin hazır bulunuşluk düzeyine göre harekete katılımın düzeyini belirlemek
- Başarılı olabilmek için bir alt düzeye inmek
- Öğrencinin amaçladığı ile gerçek performansı arasındaki ilişkiyi saptamak
- Daha fazla bireyselleşme sağlamak

5. Katılım Yöntemi

Yöntemin genel özelliği;

- Dersin hazırlık aşamasında öğretmen, uygulama ve sonuç aşamasında öğrenci etkindir.
- Başarıya ulaşmada her öğrenciye eşit imkanlar tanındığından bireysel farklılıklar fazla önem taşımaz.
- Öğrenciler bir beceriyi çalıştıklarında gittikçe hedef yükseltilebilir.

5. Katılım Yöntemi

6. Yönlendirilmiş Buluş Yöntemi

Yöntemin genel özelliği;

Beden eğitimi derslerinde öğrencilerde **merak uyandırmak** ve **güdüyü** yükseltmek gerekir. Öğretmen burada komut vermek yerine **soru sorması** ve soruyu kendisinin **yanıtlamaması** gerekir.

Öğretmen, öğrencilerden gelecek tepki ya da yanıtı **mutlaka beklemelidir**.

Öğrencilere belli bir düzen içerisinde sorular sorulması daha önceden **saptanmış olan çözüme doğru** adım adım yönlendirilmesini sağlar.

6. Yönlendirilmiş Buluş Yöntemi

Yöntemi uygularken;

Merak uyandırmak için **belirsizlik durumu** yaratılmalı

Soru cümlelerine gereksinim duyulur..

6. Yönlendirilmiş Buluş Yöntemi

Öğretim Stilleri

Bir örnek (M. E. B- 2008);

7. Problem Çözme Yöntemi

Problem, yanıtı mevcut bilgi birikimiyle bulunamayan, ancak, araştırma ve incelemelerle yanıtlanabilecek sorudur (durumdur).

7. Problem Çözme Yöntemi

Yöntemin özelliği;

Problem **bir etkinlik sırasında** ortaya çıkar ya da öğretmen tarafından tasarlanır.

Önemli olan nokta **çözümün sadece öğrenciler** tarafından bulunmasıdır.

Yönlendirilmiş buluş yönteminden farkı, **sorunun tek**, çözümün bir ya da **birden fazla** olabileceği ve sorunun yanıtının ya da yanıtlarının öğrenci tarafından **önceden bilinmiyor** olmasıdır.

7. Problem Çözme Yöntemi

Problem çözümlerinin adımları;

1. **Problemi sunma:** Gösteri ve açıklama yoktur, işlem öğrenci tarafından yapılacaktır.
2. **İşlemi tanımlama:** çözüme ulaşmak için gerekli işlem yolu hakkında öğrenci düşünmelidir (yardımcı problemde düşünebilir).
3. **Yaşantı ve buluş:** öğrenci değişik olası çözüm yolları dener, değerlendirir ve seçer. Bireysel yönlendirme önemlidir. Öğretmen bazen yardımcı sorular sorabilir.
4. **Gözlem, değerlendirme ve tartışma:** Her öğrenci bir çözüm önerir ve diğerlerinin çözümlerini gözlemler. Sonunda değişik çözümler karşılaştırılarak doğrusu ortaya konulur.
5. **Aritma ve genişletme:** çözüm gözlemlendikten sonra her öğrenci kendi çözümünü karşılaştırır.

7. Problem Çözme Yöntemi

8. Öğrencinin Tasarımı (Bireysel Programlama) Yöntemi

Bu yöntem, buluş sınırının ötesinde yer alan bir aşamayı ortaya koyar. Bu düzeyde öğren bütün **öğretim yöntemlerini bilmektedir** ve soruyu veya sorunu **kendisi bulur, düzenler**. Ancak, genel konu ve bu genel konu çerçevesindeki genel başlık ile **ilgili kararı öğretmen** verir.

Öğrenci, düşünme, uygulama, deneme ve kayıt için; öğretmen ise bireysel performansı ve üretimi gözlemek, öğrenciyi dinlemek ve periyodik bireysel sunumlara rehberlik etmek için zamana gereksinim duyar. Süreç heyecan vericidir. Bireysel özgürlük sağlar.

9. Öğrencinin Başlatması Yöntemi

Öğrenci **problemleri tasarlar** ve araştırmaya hazır olduğunu gösterir. Hazırlık, uygulama ve sonuç bölümleri bireysel programlamaya benzese de önemli bir değişikliği beraberinde getirir. Öğrenci **ilk kez bir öğretim etkinliğini kendisi** başlatır.

Öğrenci öğretmene gider ve bir dizi çalışmayı yönetmeye **istekli olduğunu** ifade eder. Öğrenme ve öğretmede en üst düzey sorumluluk alır. İletişimi öğrenci başlatır. «Başlangıcı yapmak istiyorum. Kendi sorunumu belirlemeye bunlara çözümler aramaya hazırım» gibi...

10. Kendi Kendine Öğretme Yöntemi

Öğretim Stilleri

Yöntemin özelliği;

Öğrenci, hazırlık, uygulama ve sonuç aşamalarında **tamamen bağımsız olarak karar verir** ve çalışır. Bireyin kendini eğitmekle uğraştığı durumlarda gerçekleşir. Önceden öğretmen ve öğrenci tarafından verilen bütün kararlar aynı kişi tarafından verilir. Bu kişi hem öğretmen hem öğrenci rolüne girer.

Devinişsel davranışların öğrenilmesine geçmeden önce **bilişsel hazırlık gerekir**. Öğrenme ortamının hazırlanması için referans kitaplar, filmler, tepegöz ve slaytları, video, duvar kartları ve levhalar, slayt, video filmi, kasetçalar ve kasetler, yansıtıcı ve yazı tahtası gerektirir.

10. Kendi Kendine Öğretme Yöntemi

İşlem adımları;

1. Her öğrencinin bilişsel ve devinişsel bilgi düzeyini saptamak için **ölçüm yapılır**.
2. Her öğrencinin bilgi düzeyine göre **öğrenme paketi** hazırlanır.
3. Öğrenci, sunulan öğrenme paketiyle başarılı performans gösterebileceği kadar **çalışır**. Kendini test etmesi önerilir ve sonuç değerlendirmesine geçip geçmeyeceği konusunda karar verir.
4. Durum muhasebesine dönük değerlendirme için öğrenci öğretmene gider, bilişsel ve devinişsel **gelişim değerlendirilir**.
5. Eğer öğrenci görevinde başarılı olursa **öğretmen pekiştireç sunar**. Öğrencinin **gelişimini kaydeder ve gereksinimi olan yeni öğrenme paketini** önerir. Öğrenci istenilen düzeyde başarı gösteremezse **alternatif hedefler** önerilir. Değerlendirme süreci her öğrenciye tavsiyede bulunma fırsatı yaratır ve kritik pekiştireç sunar.

Öğretim Yöntemleri Seçilirken Nelere Dikkat Edilebilir?

- Standartlar, temel beceriler ve kazanımlar ile öğrenci ve öğretmen ilişkisi
- Dersin giriş, işleniş ve sonuç bölümlerinin akışı
- Kazanımlara hizmet edici öğrenme ve alt öğrenme alanlarının neler olduğu, öğrencide ne tür bir gelişimin istendiği
- Modele dayalı öğretim (komut, alıştırma, işbirliği, kendini denetleme, katılım) veya öğrenci üretimine dönük öğretim (yönlendirilmiş buluş, problem çözme, bireysel programlama, öğrencinin başlatması ve kendi kendine öğrenme) mi düşünülmekte
- Öğretmenin özellikleri, yetişme tarzı ve yöneme yatkınlığı
- Zaman
- Öğrenme çevresini oluşturan araç-gereç ve alanlar, maliyet, öğrenci sayısı, konunun özelliği, öğrencilerde geliştirilmek istenen nitelikler, öğrencilerin giriş nitelikleri ve farklılıkları, öğretmen veli, okul veli ilişkisi